

Fluidoterapia-managementul pacienților critici

Asist.univ.Dr. Ruxandra Costea

Sinaia, Noiembrie 2015

Ce nevoi au pacienții critici?

Hidratare

Stabilitate hemodinamică

Echil.acido-bazică & electrolitică

Corectarea glicemiei

Suport nutrițional

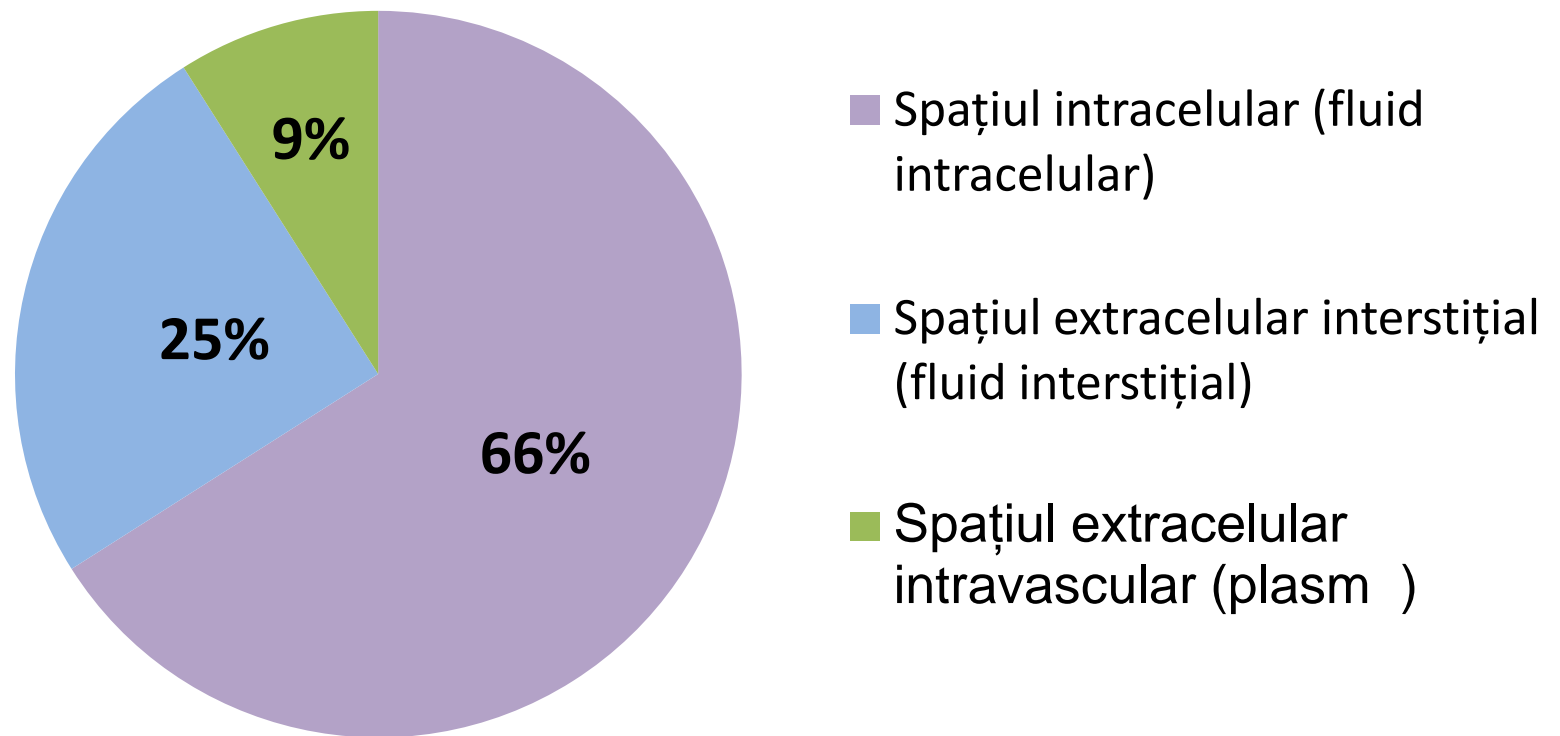

CELE 4 ?

- I. Pacientul necesită fluidoterapie ? Există pierderi? Care și unde este deficitul? Sunt semne clinice?
- II. Ce tip/tipuri de fluide trebuie administrate?
- III. Ce cale de administrare se va utiliza ?
- IV. Ce cantitate trebuie administrată ? In cât timp ? Ce mai trebuie adăugat?

APA

Apa se află în organism în 3 compartimente

Difuziunea apei în organism și tulb. ei

- Pres.osmotică
- Pres.coloid-oncotică
- Pres.hidrostatică
- Permeabilitatea endoteliului vascular

Pierderi de fl.
izotonice

- Sângerări, pierderi în sindrom poliuric

Pierderi de fl.
hipotonice

- Diabet insipid, hipernatriemii (apa iese din sp. Intracel.)

Pierderi de fl.
hipertonice

- Șoc termic, densit urinară mare, hiponatriemii (apa intră în sp.intracel-edeme)

permeab. Vasculare

I. Pacientul necesită fluidoterapie ? Există pierderi? Care este deficitul? Sunt semne clinice?

Deshidratare

- pierdere interstițială
- pierdere intracelulară

Deficit intravascular

- perfuzie deficitară
- șoc

Clinic

hipovolemie

hipervolemie

deshidratare

hiperhidratare

combinații

Estimarea deshidratării

- **Gradul de elasticitate cutanat** (obezitatea maschează semnul, emacierea îl accentuează)
- **Variația greutății corporale** (pt. monitorizarea fluidoterapiei)
- **Pulsul și frecvența cardiacă** (creșterea moderată a frecvenței este nespecifică , putând fi urmarea durerii, stresului, fricii, simplei prezențe în clinic)

Hematocrit

Proteine totale

Oligurie și creșterea densității urinare

Estimarea deshidratării

Estimarea deshidratării în %	Semne clinice
2-4%	Din anameză rezultă pierderi prin vomă, diaree
5-7%	Turgor normal, mucoase uscate
8-10%	Turgor în scădere, mucoase lipicioase
> 10%	Pliul cutanat revine greu, enoftalmie
>12%	Prezintă și semne ale șocului-tahic, muc.pale, TRC crescut

Estimarea gradului de perfuzie tisulară

- Culoarea mucoaselor
- Timpul de reumplere capilar
- Pulsul (frecvența și calitatea)
- Frecvența cardiacă și caracteristicile sunetelor cardiace la ascultație

Lactatul sangvin este un bun indicator al gradului de severitate al hipovolemiei!

- Normal < 2,5 mmol/l
- U oar 3 - 4 mmol/l
- Moderat 4 -7 mmol/l
- Sever > 7 mmol/l

ȘOCUL

HIPOVOLEMIC :

- **ABSOLUT** -hemoragii, deshidratări masive (vomă, diaree, poliurie, hipoadrenocorticism, diabet insipid)
- **RELATIV**- redistribuire în alte compartimente (peritonit, ascită, edeme)

OBSTRUCTIV:

- **OBSTR. ARTERIALE/ VENOASE**
  - ✓ GDV
  - ✓ efuziuni pericardice, tamponad cardiac
  - ✓ dirofilarioză, tromboză aortic
  - ✓ CID, tromboembolism pulmonar etc.

DISTRIBUTIV

(vasodilatație sistemic)

- oc neurogenic
- oc anafilactic
- SIRS-SEPSIS
- Leziuni SNC

CARDIOGENIC

(insuficiență cardiacă)

- **CONTRACTILIT II-**
cardiomiopatie
dilatativ , SIRS, sepsis, miocardit
traumatic , tulb.electrolitice
- **VOLUMULUI CARDIAC-**
cardiomiopatie hipertrofic sau
restrictiv , endocardioz , endocardit
- **ARITMII-** tulb.electrolitice, leziuni
SNC, boli cardiace primare, miocardita
traumatic

COMBINAȚII- ocul toxic, septic, traumatic

ȘOCUL

- Oricare ar fi tipul șocului, se traduce prin scăderea perfuziei și a oxigenării celulare

Compensat/decompensat-inițial, tardiv, terminal

STADIALIZAREA ȘOCULUI	1. Șoc compensat	2. Decompensare Inițială	3. Decompensare tardivă	4. Faza terminală
FRECVENȚA CARDIACĂ	Tahicardie	Tahicardie	Tahicardie	Bradocardie
CALITATEA PULSULUI	puternic	slab	slab	slab/absent
CULOAREA MUCOASELOR	roșii	pale	albe	gri-violet
TRC	<1 sec	>2 sec	>3 sec	Nu se poate măsura
TENSIUNEA ARTERIALĂ	Normală- crecută	Normală-scăzută	Hipotensiune	Hipotensiune
STATUS MENTAL	Normal	Depresie	Drepesie→Stupor	Stupor
TEMPERARATURA PERIFERICĂ	Normală	Hipotermie	Hipotermie cu extremități reci	Hipotermie cu extr. reci
PRODUCȚIE DE URINĂ	Normală	Scăzută	Scăzută	Scăzută

Ce fluid?

SOLUȚII CRISTALOIDE

Soluții de electroliți
care pot trece liber în
afara patului vascular

SOLUȚII COLOIDE

Macromolecule ce sunt
reținute în patul vascular
pentru o perioadă de timp
mai mare

**Produse din sânge-
indicații stricte**

SOLUȚII CRISTALOIDE

CRISTALOIDE IZOTONE:

- ser fiziologic, soluție Ringer, soluție Ringer lactat
- Doar 20-25% din volumul infuzat rămâne în patul vascular în următoarea oră
- Efecte sec. reduse, ieftine, disponibile, izotonice

SOLUȚII SALINE HIPERTONE: 7.2 – 7.5%, 2400 mOsm/L

- Det. ↑ gradientului osmotic, cu atragerea apei din spațiul interstițial și intracelular, către sistemul vascular
- Deshidratează, risc coagulopatii
- Traumatisme craniene, șoc decompensat tardiv +/- GDV

CRISTALOIDE HIPOTONE: Glucoză 5%, NaCl 0,45%,

- Rolul glucozei este **doar** de a crește osmolaritatea “apei”, care administrată direct ar determina distrucții celulare
- Ineficientă în tratamentul hipoperfuziei tisulare, determină diluția severă a electroliților, 60% ajungând intracelular
- **INDICAȚII-** menținerea pacienților anurici, hipernatriemie acută

SOLUȚII COLOIDE

Șoc decompensat/ hipoalbuminemii

COLOIZI ARTIFICIALI

- gelatină, dextran, hidroxietilamidon (HES)-heta/penta/tetrastarch (Voluven)
- amestec de molecule cu greutate diferită

COLOIZI NATURALI

- albumina serică umană
- Aprox. 100% din volumul infuzat rămâne în patul vascular în următoarea oră după administrare

Albumina serică umană

- ✓ Coloid natural
- ✓ Risc anafilactogen
- ✓ Autoimunizări, hipersensibilitate de tip întârziat
- ✓ Scumpă, greu disponibilă

Hidroxietilamidon

- ✓ Accesibil
- ✓ Reacții sec. reduse, se acumulează în țesuturi
- ✓ Poate favoriza coagulopatiile
- ✓ Nu se recomandă în sepsis
- ✓ Interferează cu parametrii de bioch. clinică (PT, albu. serică, K, amilaza serică)

Estimări în șocul hemoragic

- Volum sânge câine= 80 ml/kg

% sânge pierdut	ȘOC
<15 %	-----
15-30%	Compensat
30-40%	Decompensat în fază inițială
>40%	Decompensat în fază tardivă
>50%	Prognostic vital foarte defavorabil

- Produse din sânge

Anemie acută Hct<20%

- Sânge integral 2ml/kg/%Hct
- pRBC 1-1.5 ml/kg/Hct

Deficit factor coagulare

- Plasmă 10 ml/kg

Deficit fibrinogen

- Plasmă 20 ml/kg

Now what?

**HIPOVOLEMIA
REPREZINT
O URGENTĂ ȘI TREBUIE
TRATAT ÎNAINTEA
DESHIDRAT RII !!!**

- DEFICIT
- PIERDERI
- MENȚINERE
- SUPLIMENTARE-glucoză,
potasium etc

Fluidoterapie în ȘOC

Critaloide izotonice

- Riscuri la volume mari (rec. anterioare)-tulburări de coagulare, accentuarea hemoragiei, tulb. hemostazei
- Volumele mici (10-30 ml/kg)-prognostic superior

Coloizi sintetici

- Utili în volum redus
- Acțiune scurtă 2-4 ore
- Risc de coagulopatii, risc pt IRA

Sol. hipertonică salină 7.5%

Fluidoterapie în ȘOC

TIP FLUID	CĂINE doze maxime	PISICĂ doze maxime	Bolusuri	
			Câine	Pisică
Critaloide izotonice	80 ml/kg	50 ml/kg	20-30 ml/kg în 20 min	10 ml/kg în 20 min
Coloizi sintetici	10-20 ml/kg	5-10 ml/kg	5ml/kg în 5-10 min	3 ml/kg în 5-10 min
Sol.hipertonică salină 7.5%	2-4 ml/kg în 5-10 min (aprox 1ml/kg/min)			

- ✓ Bolus de cristaloide izotonice+ Bolus coloid (HES) în șocul decompensat
- ✓ Repet bolusul la 10-20 min, până la stabilizare

Fluidoterapie în ȘOC

SCOP:

- Frecvență cardiacă normală (60-100 btm C/ 160-200 btm P)
- Perfuzie normală (mucoase roz, umede, TRC 1,5 sec)
- Puls puternic, constant
- T.sistolică 80- 100 mmHg, TA medie >60
- Output urinar 1-2 ml/kg/h
- Ht >25%
- Albumină >2 g/dl

Corectarea deficitului de albumină

$$\text{ALB(g)} = \text{GV} \times (\text{ALB dorită} - \text{ALB prezentă}) \times 0.3$$

- UMAN ALBUMIN 20%=1 g/5ml
- Bolus 2-5 ml/kg IV, în 15-20 min (ca fluid de resuscitare), apoi restul CRI în 4-6 ore
- Attn. Efectul coloid osmotic al abuminei umane 20% este 4 ori mai mare față de cel al plasmei, de aceea trebuie asigurată hidratarea adecvată a pacientului
- Monitorizare atentă pentru a evita supraîncărcarea volemică, hiperhidratare

Rehidratare/Menținere

DEFICIT (ml): % DESHIDRATARE X kg GV X 10

- Reprezintă cantitatea de fluide pierdută de un pacient prin deshidratare.
- Rehidratez în 3/6 ore
- Estimez dacă apar pierderi și ajustez calculele

Pierderi

Reprezintă cantitatea de fluide pierdută de un pacient din cauze patologice. Surse de pierderi:

- voma, diareea, poliuria, exsudat la nivelul plăgilor, hemoragia

PIERDERI

- VOMĂ 20 – 30 ml/kg x GV
- DIAREE 20 – 30 ml/kg x GV
- HEMORAGII (ml)

Menținere/24 ore= (GV X 30)+ 70

pacienți <2kg/>50 kg $GV^{0.75} \times 70$

CÂINE/PISICĂ: 40 – 60 ml/kg/zi

=cantitatea de fluide necesară unui pacient bine hidratat/ 24 de ore, luând în considerare pierderile fiziologice de fluide

3-5 ml/kg/h, cristaloide izotonice (RL)

- Maxim 10 ml/kg/oră pentru adulți
- Maxim 4 – 5 ml/kg/oră pacienții de neonatologie

VOLUM NECESAR		(ml/zi)
DESHIDRATARE (D)	% deshidratare x greutate (GV) x 10	
PIERDERI (P)	VOMĂ 20 – 30 ml/kg x GV	
D+P acoperiți în primele 3 ore!!	DIAREE 20 – 30 ml/kg x GV	
apoi	HEMORAGII (ml)	
MENȚINERE (M)	CÂINE: 40 – 60 ml/kg/zi	
TOTAL	D + P+M	

Suplimentați la nevoie

Glucoză 5%	Este hipotonică și spoliază electroliții!!!
Glucoză 50% (10, 20, 33,40%)	<ul style="list-style-type: none"> •Se adm. sol. de glucoză 50% diluată în sol.izotonice (R.L, NaCl 0.9%) •1 ml/kg diluat 1:4, bolus în 5 min în cazurile severe sau în CRI 1/10 diluție/24 ore

Suplimentați K 0.2 mEq/kg/h-maxim 0.5mEq/kg/h		
K seric mEq/L	K mEq/L în 500 ml	Viteza max ml/kg/h
<2	40	6
2.0-2.5	30	8
2.5-3.0	20	12
3.-3.5	14	16

Calciu	10-30 mg/kg/h
Fosfor	0.01-0.12 mmol/kg/h
Magneziu	1 mEq/kg/h

Fluidoterapia nu hrănește pacientul!!!!

Nutriția parenterală- totală/parțială

•**NP** asigură pe *cale intravenoasă* aportul de nutrienți necesari: aa, lipide, glucoză, vitamine, minerale, electroliți, pt. pacienții cu contraindicație de **NE!**

- Pacienți <2 kg :

$$\text{RER Kcal} = 70 \times (\text{GV în kg})^{0.75}$$

- Pacienți 2-45 kg:

$$\text{RER Kcal} = (30 \times \text{kg GV}) + 70$$

Plan de nutriție parenterală:

- Încet și gradual
- 1 zi 30% RER, apoi până la 100% în câteva zile (+25% la 12 ore)
- Trebuie calculate fluidele necesare (se vor adm. pe alt cateter) luând în calcul și ml de PN

**TPN=TOTAL PARENTERAL
NUTRITION**
100% din RER

- Osmolaritate > 800 mOsm/L
- DOAR pe cat.venoase centrale (risc de flebită!)

**PPN=PARTIAL
PARENTERAL NUTRITION**

- Cateter periferic < 800 mOsm/L
- Max 5 zile
- 48-72 ore maxim/set infuzie

CÂINE

PROTEINE(aa): 15-20% din RER

Lipide 50% din (RER- kcal Prot)

Glucoză:50% din (RER- kcal Prot)

PISICĂ

PROTEINE(aa): 25-35 % din RER

Lipide 60% din (RER- kcal Prot)

Glucoză:40% din (RER- kcal Prot)

Pt. cazuri speciale calc. se adaptează nevoilor (ex.insuf renală, hepatică)!!

Soluție	Osm/l
Amino acizi +/-electroliti	700-1150
Glucoză 10 % pt PPN	278
Glucoză 50% pt TPN	2200
Lipide 10%	260-290
Lipide 20%	270-300

Compoziția sol NP=ml aa+ ml lipide+ ml dextroză

- Oligoelemente, Vit.B complex (0.2-0.5 ml/100Kcal), tiamina este un cofactor în metabolismul carbohidraților

Amestecuri binare - pungi bicamerale:

Combinatie de 2 soluții sterile pt. adm. iv. (aa +o soluție de glucoză, electroliți).

- BB** (-e): Nutriflex peri, plus (NP cu necesar crescut), bazal, special (pt.restricții de volum)
- FK** (+e): Aminomix 1 Novum (↓gluc), Aminomix 2 Novum

+emulsii lipidice pt. realizarea unei NP. complete.

Formule complete, pungi tricamerale:

Pungile tricamerale conțin: aa, glucoză, emulsia lipidică, +/- electroliți

- BB** (- e): NutriflexLipid peri, NutriflexLipid plus (v.centrală), NutriflexLipid special (pacienți cu restricții de volum, NE+NP)
- FK**: Kabiven periferic, Kabiven

Monitorizați

Deshidratare

pierdere interstițială/pierdere intracelulară

- Semnele vitale la 2 ore
- Tensiunea arterială
- Lactatul-la 6 ore

Deficit intravascular

perfuzie deficitară/șoc

- Semnele vitale la 2 ore
- Hematocrit, proteine totale-zilnic
- Greutatea pacientului
- Locul de inserție al cateterului
- Temperatura

NU RENUNȚAȚI! CALCULAȚI!!

MULTUMESC!